

Bohoslužby v Zábřehu 1.srpna 2021

J 6,24-35

Milé sestry, milí bratři, možná si také často kladete otázku, jak dál ve sboru, co by bylo dobré učinit, abychom život sboru trochu rozproudili, oslovili další lidi, naplnili lavice, které zejí prázdnotou, dali znovu život kostelům, které začínají pustnout. Možná se nám zdá, že podobná otázka přišla až s novou dobou, s tím, že mnoho věcí se změnilo, lidé se změnili a my teď nevíme, co s tím. Proto nás asi trochu překvapí, že podobnou otázku řeší církev nejen poslední dvě tisíciletí, ale řešil ji i Ježíš. Pravda, Ježíše tolik netrápily prázdné lavice v synagogách, ono lidí, kteří přicházeli naslouchat Mojžíšovu zákonu a slovům proroků, bylo vždy dost. Ovšem jedna důležitá věc ho trápila stejně jako nás: Jak dát zvěsti o Bohu opravdu srozumitelnou formu, aby posluchači pochopili nejen to, kdo Bůh je, ale také to, jak ho následovat ve svých životech.

Minulou neděli jsme mohli číst o tom, jak Ježíš nasýtil obrovský dav lidí a také ukázal, že Bůh stojí o lidský život, o jeho problémy. Říkal jsem, že je to první a důležitý krok evangelia. Jsme v zajetí svých různých problémů a je jistě velká úleva, když víme, že je můžeme odevzdat do Božích rukou. Ovšem první krok je počátek. Cesta nemá jen jeden krok, sestává z mnoha dalších kroků a krůčků, než se nám podaří dojít až do cíle. První krok bývá celkem boj, je přirozené, že už po něm se člověk může cítit jako vítěz. Ke skutečnému vítězství má však ještě hodně daleko.

Účastníci velikého zázraku nasycení přišli z různých pohnutek. V textech minulých nedělí jsme se mohli dočíst, že někdy to byla jen zvědavost, nebo možná také bezradnost, zkrátka všechno možné. Ovšem zázrak s pěti chleby a dvěma rybami celou situaci posunul o kousek dál. Ježíše chtěli provolat králem. A jak jsme četli i dnes, právě snadné nasycení bylo důvodem jít dál, pátrat, kam se Ježíš poděl. Celý příběh se odehrává s poznámkou, že se blíží svátek Velikonoc, což ukazuje k veliké události v životě Božího lidu. Vyšli na cestu z otroctví do svobody. Sotva uplynulo několik dní, ukázalo se, že skutečným otroctvím nebyl bič v ruce faraona. Alespoň pro mnohé, kteří se vydali na cestu ohromení Boží mocí. Veliká chvíle je nabudila, ale pak na poušti přišel hlad a žízeň, přišly běžné starosti, které člověk prožívá denně. Není na nich nic špatného. Je důležité mít na paměti skutečnost, že člověk potřebuje chléb a vodu. A kromě nich i mnoho dalších věcí spojených s jeho pobytem na tomto světě. Proto Bůh učinil další zázrak, znovu projevil svoji moc. A nejen moc, ale také svůj zájem o člověka, touhu porozumět jeho situaci a v ní mu být nablízku, jednat, aby se ta situace změnila. První vyhraná bitva, ale tou nic nekončí.

Právě tento Boží čin odhaluje, že s tou nesvobodou je to o něco horší, než se na první pohled zdálo. A vidíme to i v příběhu Ježíšově. Mesiáš byl očekáván jako nový král David, jako hrdina, který opráší zašlou slávu Izraele. S takovým očekáváním se můžeme v náznacích setkat. Ovšem zde chtějí Ježíše prohlásit králem nikoliv kvůli šanci, že vyžene Římany, ale dokáže lid nasytit, dát mu chléb. I když to vypadá už lépe než politické naděje, jde stále jen o jinou formu nesvobody, jinou tvář otrokáře, který nás nutí jednat podle jeho vůle. Stačí si jen položit otázku, v čem byli lidé na biskupských statcích svobodnější, než na těch šlechtických? Vědomí, že za jejich dřinu si neužívá zlý šlechtic, ale zbožný biskup, jim situaci nezlehčovalo. A nezlehčuje nám ji ani dnes vědomí, že sice si můžeme dělat, co chceme, ale přesto mnoho věcí stále neřekneme, protože máme strach, bojíme se odsouzení. Ale abych se přiblížil tomu, co říká Ježíš, nejsme moc svobodni, když chceme Ježíše prohlásit králem jen proto, že nám dal chléb, případně si za chléb doplníme cokoli dalšího, po čem hladovíme a on nás v tom nasytí. Tak jako lid na poušti, tak jako posluchače Ježíšovy, i nás čeká ještě trochu delší cesta, než zjistíme, co nás opravdu svazuje a v čem nás Bůh osvobozuje.

Když se setká Ježíš s mnohými z těch, co nasýtil, mluvil o dvou druzích pokrmu. Oni toužili po tom, který je dočasný, Ježíš nabízel věčný. Je zřejmé, že nejde o nějaké kuchařské perpetuum mobile, ale spíš obraz toho, co hledáme, po čem toužíme a co nakonec jsme schopni nalézt. Když se vrátím zpět k vyvedení Božího lidu z Egypta, je vidět, že tam jde o pokojný, zajištěný život. Když se dostávají mnozí do kritické situace během cesty pouští, zaznívá tam stesk po tom, co všechno si mohli dovolit. Zelenina, ryby, jistá pestrost stravy. To vše se jeví silnější, než rány bičem, než dřina, při které stejně neměli moc prostoru si tu pestrá stravu užít. Bůh jim ukázal, že můžou získat něco lepšího a proto se vydali na cestu. Ovšem to lepší zůstává v rovině onoho tělesného nasycení, nikoliv v něčem ještě hlubším, co by mohli získat. Proto se na poušti bouří, i když jim ten základ vlastně nechybí. Mají co jíst i co pít. A nemusejí pro to udělat vůbec nic. Proč tedy reptají? Proč lidé v době Ježíšově oslavují jeho zázraky, touží po navrácení tělesného zdraví ale nakonec volají ukřižuj? Jmenovatel je společný. Cíl, ke kterému je třeba činit mnoho kroků se zdá vzdálený. A tím nedosažitelný a také nejistý. Ježíš o tom také mluví, když zmíní, aby věřili v toho, koho Bůh poslal.

Jakou roli zde tedy hraje víra? Vždyť vše se točí kolem pokrmu, nasycení. Ještě jednou se vrátím k tomu putování do zaslíbené země. Co měl Izrael před očima? Mocné činy. Deset ran, které dopadly na Egypt, záchranu cestou v moři, manu, vody ze skály. To je celkem dost věcí, které ukazují k tomu, že Bůh dokáže mnoho věcí. Jenže všechno se stává relativní, když najednou ty zázraky nejsou, když se všechno odehrává ve vyjetých kolejkách. Ráno padne mana, občas najdeme pramen. A takto pořád dokola den jak den. Co to jen připomíná? Ježíš dal lidem chléb a pak se vytratil. Řekl, že Bůh má o vás zájem, ale pak šel zase o dům dál. A člověk je trochu zmaten. Pořád přemýšlí tím způsobem, že potřebuje do sebe něco ládovat, aby měl pocit plnosti. Pořád něco nového, zajímavého. Nejen na stole. Jenže právě to Ježíš tak zcela nenabízí. Jeho svědectví o Boží moci je jednorázové. Ne proto, že by se na víc nezmohl, ale protože stačí. Stačí jako jasné udání směru, kudy se pak dál člověk může vydat. Jeho činy jsou pozváním nikoliv ke sledování jejich reprízy, ale k hledání, pídění se po důvodu a dalším

významu. O to tu jde. Když se z pěti chlebů najedlo tolik lidí, bylo to jasné svědectví, že Bůh o člověku ví, stojí o něj, protože mu na něm záleží. Je to úžasná zvěst, kterou můžeme přijmout. Ale pak je třeba jít dál a vlastně se nabízí dvě možnosti. Dá se nad tím mávnout rukou, využít příležitosti, říct si, fajn, mám po starostech a uvidím, co zítra. Třeba se bude servírovat chléb a kus pečeně na jiném kopci. A pak zas něco dalšího někde jinde. I tak se dá přijmout Boží láska. Využít její dobroty do poslední kapky, jak se jen dá. A možná si u toho říct, jak je ten Bůh naivní, když pořád něco dává zcela zdarma. A když dávat přestane, najde se možná jiný cíl. Jak to má člověk v takovém případě se svobodou? Je svobodný? Jen zdánlivě. Tváří se sice nezávisle, ale ve skutečnosti se nechá vést tím, co mu přijde lepší, výhodnější aniž by přemýšlel, proč tomu tak je, proč je o něj projevován zájem. Ona je to někdy i naše současná zkušenost, když hledáme různé výhody a slova jako výhodná nabídka, dobrá cena a podobně se nám stávají svazujícím poutem.

Ježíš svým posluchačům nabízí i druhou možnost, jak se k tomu zázračnému nasycení postavit. Na projev přízně se dá reagovat i jinak než jen jeho vypočítavým přijetím. Dá se ptát, proč to Bůh dělá, co tím sleduje? A také, k čemu nás tím zve. Projevy přízně mají vzbudit důvěru. Právě tato důvěra pak působí, že nasycení není závislé na tom, kolik toho spořádáme. Když potom přemýšlíme i nad svým životem, setkání s dobrotivou Boží mocí nás může nasměrovat na cestu ke svobodě, protože přestaneme být otroky myšlenky, že naplnění budeme tehdy, když toho co nejvíc načerpáme, co nejvíc stihneme a tak podobně. Pouto, které nás nejvíc svazuje, není vnější řád, není ani pocit hladu či jiného nedostatku. Tím poutem je nedůvěra, ze které roste strach a tím i pocit, že vše potřebujeme mít ve svých rukou, nějak si zařídit. Jak ti Izraelci v Egyptě. Dřina to byla, ale chléb byl jistý. Avšak na poušti se o něj musíme bát a není jiná cesta jak si ho obstarat. Jen ta Boží přízeň, Boží moc, která tak tvrdě dopadla na Egypt. A přes hranice věků se tato základní myšlenka nese i do naší doby. Proto bychom neměli zůstat jen u prvního kroku evangelia, tedy zvěsti Božího zájmu o člověka, ale pokročit o další krok dál k tomu, že tento zájem vede k důvěře a Bůh zde čeká na naši reakci. Evangelium tedy nestojí na halasném reklamě, že Bůh nabízí to či ono, že s ním bude mnoho věcí lepších a snazších. Evangelium není o nalezení výhodné nabídky, jak projít celým životem. Evangelium je o pozvání, že tento život může být naplněný i bez různých výhodných nabídek, protože nacházíme někoho, kdo je nám blízko a smíme mu důvěřovat i uprostřed jakékoliv pustiny.

Pane Ježíši, nabízíš chléb, který nasytí, i když je ho jen trocha. Prosíme, pomoz nám, abychom věřili ve tvoji moc, i když každý den nepřicházejí velké zázraky a mocné činy. Nauč nás žít tvou radostí ve všední dny.

Amen.